

Nr 189

Av fru **Gärde Widemar** och herr **Mattsson**, om undantag från allmän varuskatt för konst som försäljes på utställning.

(Lika lydande med motion nr 156 i Första kammaren)

Konstnärernas riksorganisation och enskilda konstnärer har vid flera tillfällen hemställt om avskaffande av varuskatten på den konst som säljs vid utställningar. Vi anser detta krav vara välmotiverat. I motioner vid de senaste riksdagarna har vi tagit upp denna fråga till behandling och krävt undantag från den allmänna varuskatten i här berört avseende. Riksdagsmajoriteten har emellertid inte bifallit motionerna, men förståelsen för vårt krav har ökat med åren. Vi vill i det här sammanhanget även erinra om att allmänna skatteberedningen på sin tid föreslog att skatten skulle avskaffas.

Enligt nu gällande bestämmelser behöver en konstnär vid privat försäljning av konst från den egna ateljén inte betala allmän varuskatt. Skulle emellertid samma konstverk säljas vid en annonserad utställning från konstnärens ateljé eller från annan utställningslokal, utgår allmän varuskatt. Enligt vårt sätt att se finns här risk för att bestämmelsen kan kringgås genom att viss tavla som utställs reserveras för försäljning någon tid senare i konstnärens ateljé. Vår huvudmotivering för undantag i detta fall är emellertid — i likhet med vad allmänna skatteberedningen anfört — att skattefriheten skall ses som ett utflöde av principen att den ersättning en konstskapare får för sin konstnärliga produktion skall vara befriad från varuskatt. Så är ju nu fallet beträffande den ersättning en författare får för sitt manuskript. Det bör vara tillräckligt att omsättningskatten tas ut på det material som används vid konstframställningen.

Vi anser att man bör iaktta försiktighet vid medgivanden av undantag från den allmänna varuskatten, men om man i detta fall skulle ta bort omsättningskatten, drar man bara ut konsekvensen av det undantag riksdagen redan medgett för konst som säljs i konstnärens ateljé. Det är inte så stor skillnad mellan en försäljning som sker på det ena eller andra stället. I båda fallen är det fråga om en förstagångsförsäljning av en konstnärs alster — en försäljning som sker direkt från konstnären och inte inom den reguljära konsthandeln. Vid debatterna i kamrarna i denna fråga tidigare år har ofta det motargumentet anförts, att »undantag föder undantag». Majoriteten i bevillningsutskottet har menat att om riksdagen bifaller motionsyrkandena om undantag från skatt på konst som säljs vid utställning, skulle nästa steg bli krav på undantag av skatt även vid försäljning i konsthandel. Som ovan påpekats gäller det emellertid

att skilja mellan konst som säljs direkt av konstnären själv och sådan konst som säljs av andra, exempelvis konsthandlare. Det senare har vi inte föreslagit. I det fallet får ju inte heller konstnären del av förtjänsten. Någon grund för de farhågor som utskottet tidigare haft på denna punkt finns således inte.

Bevillningsutskottet uttalade vid 1966 års riksdag att stöd åt konstnärligt skapande bör ske på andra vägar än genom skattebefrielse. Resonemanget kan låta bestickande, men i verkligheten är det stöd som påtalats synnerligen bristfälligt. Särskilt gäller detta de yngre konstnärerna, något som vi framhållit i motioner under de senaste årens riksdagar. Det är uppenbart att det är just de yngre konstnärerna som drabbas hårdast av bestämmelsen om omsättningsskatt vid försäljning av konst i samband med utställningar. Det är framför allt de yngre och okända konstnärerna som är hänvisade till utställningar för att få kontakt med den köpande allmänheten och för att bli recenserade i tidningarna. Det är kanske först efter ett flertal utställningar som de kan räkna med att vara så kända att de blir uppsökta i sin ateljé av någon köpare från allmänheten. Men då har de många gånger blivit så framgångsrika att de också i övrigt har fått större ekonomiskt utbyte av sin verksamhet. Bl. a. får de bättre möjligheter till stipendier ju mer kända de blir.

Det problem vi tagit upp till behandling i denna motion är obetydligt ur statsfinansiell synpunkt, men för de enskilda konstnärerna är det inte oviktigt. Ett avdrag med 10 procent på vederlaget för en konstnärlig produkt är synnerligen kännbart för dem. De upplever det också som en orättvisa att man på detta sätt berövar dem en del av ersättningen för deras arbete.

Efterfrågan på konst är i allmänhet inte stor, och konkurrensen gör att det är mycket svårt för konstnären att höja priset. När man höjde omsättningsskatten från 6 till 10 procent kunde konstnärerna därför som regel inte höja priserna, utan de fick i stället bära den ökade omsättningsskatten själva. I årets statsverksproposition föreslås nu att omsättningsskatten skall höjas med ytterligare en procent till 11 procent. Det betyder en ökad belastning på konstnärernas ekonomi och är ännu ett argument för befrielse från skatt enligt vad vi förordat.

Med åberopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att konst som försäljs å utställning av vederbörande konstnärers verk må vara undantagen från den allmänna varuskatten, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningsändring.

Stockholm den 20 januari 1967

Ingrid Gärde Widemar (fp)

Lennart Mattsson (cp)
